

ØKONOMISK ANALYSE AF REKREATIVE AKTIVITETER VED MIDDLES

11. oktober 2017

I denne rapport analyseres den økonomiske værdi af Middles som rekreativt område. Ved at knytte data fra en brugerundersøgelse med tal fra Visit Denmark vurderes den årlige totale økonomiske effekt af Middles i 2017 til at være mellem 5,9 mio. kr. og 27,2 mio. kr. Hvis Middles ikke længere kan benyttes til rekreative formål, vurderes det samlede økonomiske tab for Thisted Kommune til at være mellem 127,7 mio. kr. og 578,8 mio. kr.

Indhold

Introduktion.....	2
Beskrivelse af Middles	2
Hanstholm. Fakir.....	2
Hanstholm. Fiskemel	3
Hanstholm. Middles	3
Hanstholm. Hamburg	3
Hvorfor er Hanstholm så unikt?	3
Metode og data	5
Beskrivelse og analyse af aktiviteter	6
Beskrivelse og analyse af brugerne	7
Beregning af den økonomiske værdi.....	9
Turismens økonomiske betydning.....	9
Værdiansættelse af Middles.....	11
Følsomhedsanalyse	12
Perspektivering og konklusion.....	14
Appendix 1.....	15
Appendix 2.....	18

Introduktion

Denne rapport har til formål at analysere de økonomiske effekter af rekreative aktiviteter ved Middles i Hanstholm. Middles omtales blandt windsurfere og kitesurfere som et af verdens bedste steder at udøve vindsport, og på den baggrund ønskes at estimere dets økonomiske værdi og potentiale. Rapporten er bestilt af foreningen SAVE MIDDLES og udarbejdet af Jimmy Blumenau Pedersen¹ i samarbejde med en gruppe økonomistuderende ved Aarhus universitet.

SAVE MIDDLES er en forening stiftet i september 2017, som har til formål at skabe fokus om bevarelse og udvikling af nuværende surfområder omkring Hanstholm. Herunder windsurfing, kitesurfing, SUP og surf, således at vandsport kan eksistere side om side med industrielle og turistmæssige interesser i området. Herunder vil foreningen arbejde for at skabe en tydeligere forståelse for brugen af det nuværende surfområde. Eksempelvis hvilke strandområder der anvendes til hvad, hvornår og af hvem².

Beskrivelse af Middles

Herunder følger en kort beskrivelse af de områder ved Hanstholm, som benyttes til rekreative formål. Afsnittet er skrevet på baggrund af interviews med den lokale windsurfer Lars Petersen, og har til formål at informere om stedernes kvaliteter og særkende. En beskrivelse af de øvrige spots i Cold Hawaii fremgår af appendix 1.

Figur 1 viser grafisk præsentation af spots ved Hanstholm.

Hanstholm. Fakir

Dette område benyttes af særligt surfere, SUP'er og windsurfere. Grundet knækket på kysten er lige netop dette sted meget modtagelig overfor bølgerne fra Nordsøen. Når bølgerne andre steder blot er 0,5 meter, så er de ved Fakir ofte 1,5 meter og fuldt ud brugbare.

¹Save Middles ambassadør og økonomistuderende(cand.oecon.stud) ved Aarhus universitet. Kontaktoplysninger: Jimmypedersen@gmail.com

² www.savemiddles.com

Stedet er dog for de få. Adgangsforholdene er dårlige, og havnen i kombination med skrænten ødelægger vindforholdene. For en ekspert giver det mulighed for at sejle væsentlig større bølger end de øvrige steder, og det er et fantastisk supplement. For vindsport skal vindretningen gerne være 230-250 grader før at stedet fungerer.

Stedet er også meget populært til surf og SUP, fordi kysten tager meget let imod bølgerne. Blandt andet HF bruger det meget.

Hanstholm. Fiskemel

Dette er et meget besøgt sted. Det er fantastisk, fordi alle niveauer kan være med. Det er småt på indersiden, hvorefter der er et langt mellemstykke, hvor bølgerne tiltager i størrelse og intensitet. Til sidst er der en yderside, hvor bølgerne kan blive meget store. Det er begyndervenligt til både surf og windsurf i bølger. Mange udøvere vil betragte det som et slaraffenland for windsurf og kitesurf, men det er også en stor surf og SUP destination. Der er intet i Cold Hawaii, som minder om dette. Der er fladt mellem bølgerne, som er rene og gode i vindretningerne 245-330 grader. Eneste ulempe ved stedet er, at indersiden har utrolig dårlige vindforhold. Mange har svært ved at få fart i deres udstyr, og denne del af området kan ofte ikke sejles ordentligt. En forklaring herpå kan være at skrænten, bygningerne og vindmøllerne forårsager denne turbulens.

Hanstholm. Middles

Middles er et fabelagtigt sted, som kombinerer kvaliteterne fra surfspottet Fiskemel med nem adgang til vandet. Bølgen er tung og kontant. Den bryder helt perfekt. Den er kraftfuld, stor, stejl, afvikler godt og kører langs kysten på en sublim måde. Der eksisterer her en symbiose mellem bølge og vind som er helt speciel. Stedet henvender sig til både windsurfere, kitesurfere, surfere, SUP og kajaksurf. Eneste ulempe ved Middles er at kalkstene gør det en anelse svært at gå gennem vandet, når man skal ud.

Når vinden er i vest, er der ikke andre steder i Cold Hawaii, hvor bølgerne kommer ind på en så perfekt måde som her. Efter PWA World Cuppen i 2010 udtalte to tidligere verdensmestre under en træningstur, at dette var det bedste sted de nogensinde havde windsurfet på den nordlige halvkugle. Det var i øvrigt i 2010, at PWA World Cuppen i Klitmøller slog benene væk under de bedste windsurfere i verden. Under stævnet viste området sig fra sin bedste side, og billeder fra stævnet blev bragt i windsurf medier verden over.

Middles er meget populært, fordi det udover at besidde meget høj kvalitet, også er meget vindsikkert. Det gør det interessant for særligt turister, da de ofte søger de bedste forhold i en relativt begrænset periode af året.

Hanstholm. Hamburg

Her er først og fremmest noget af Danmarks smukkeste natur. Det er et rigtig godt bølgested, som dog ikke helt opnår de samme kvaliteter som Middles. Formen i Middles er renere. Mere formet og ren. Hamburg er godt, men ikke så perfekt som Middles. Bevægelserne i havet skaber flere krusninger på bølgerne, som ofte bliver mere rodet og mindre godt formede. På de meget besøgte dage, vælger mange at søge mod Hamburg for at få mere plads omkring sig. Det vil dog oftest være på bekostning af kvaliteten.

Stedet henvender sig til alle udøvere, og fungerer i de samme vindretninger som Middles og Fiskemelen.

Hvorfor er Hanstholm så unikt?

Hanstholm er unik fordi naturen har skabt en perle lige der, som ikke findes andre steder. Et knæk på kysten gør, at bølgerne - lige præcis her - er de allerstørste i hele Nordsøen. Det er som om at gud har svinget sin

tryllestav og bestemt, at lige netop her skal samspillet mellem vind og bølger gå op i en højere enhed. Bølgen kan dreje rundt om kysten og bruges i flere vindretninger. Der er intet sted i nærheden, som minder om det her. Hverken i Skandinavien eller i det kontinentale Nordeuropa.

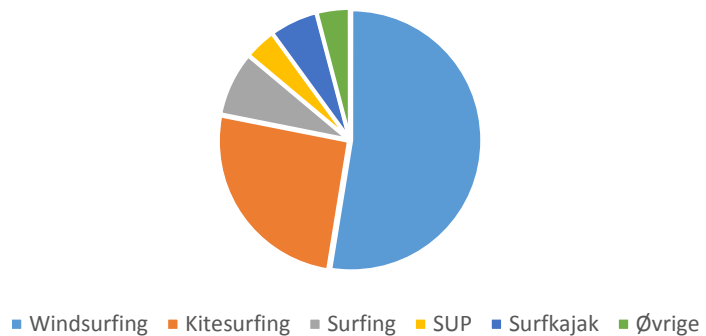
Metode og data

I denne rapport betragtes Middles, som et rekreativt ikke-omsætteligt aktiv. Med inspiration i øvrig økonomisk litteratur³ vælges, at betragte Middles som en naturlig ressource der kan værdiansættes på baggrund af de rekreative aktiviteter som finder sted her. Området har fri adgang til stranden og ingen betaling for parkering. Derfor er der ingen viden om det faktiske besøgstal eller nogle transaktioner, der kunne give os den information. Grundet begrænsninger i data, vælges kun at beregne den økonomiske værdi, som tilføres på baggrund af turisme. Med afsæt i en brugerundersøgelse, sammenkøres data med tal fra Visit Denmark⁴. Slutteligt er foretaget en følsomhedsanalyse, hvor opstilling af forskellige scenarier, forsøger at give et bud på, hvor meget Middles faktisk generer af økonomisk værdi.

Brugerundersøgelsen er foretaget i perioden fra den 30. september 2017 til den 4. oktober 2017, og er distribueret via foreningen SAVE MIDDLES' Facebook side. Brugerne har udfyldt et spørgeskema oprettet i Google Form, og spørgsmålene henvender sig til primært til brugernes aktiviteter foretaget ved Middles mellem den 30. september 2016 og den 30. september 2017. 551 personer har deltaget i undersøgelsen. Heraf har flere givet modstridende svar, og er derfor blevet fjernet fra stikprøven. Et eksempel på et modstridende svar kan være, hvis en person fx har angivet, at han/hun ikke har besøgt Middles i år, men under antal besøg svarer forskelligt fra 0. Når disse observationer fjernes indeholder stikprøven 489 observationer. Af disse er 37 (8 %) bosiddende i Thisted Kommune, mens 425 (92 %) kommer udefra. Heraf udgør Danmark (54 %), Tyskland (38 %) og Norge (4 %) de største andele, efterfulgt af Sverige, Polen, Tjekkiet, Finland, Island, Irland, Portugal og Slovenien.

Tabel 1 viser brugernes primære aktiviteter.

Primær aktivitet	Antal	procent
Windsurfing	257	53%
Kitesurfing	125	26%
Surfing	39	8%
SUP	19	4%
Surfkajak	29	6%
Øvrige	20	4%

Da brugerundersøgelsen er distribueret igennem SAVE MIDDLES Facebook side, vurderes det at sammensætningen af nationaliteter ikke er helt retvisende. Andelen af udlændinge og i særdeleshed gruppen af tyskere må vurderes at være underrepræsenteret.

³ Se Murphy & Maria (2008): "The impact of surfing on the local economy of Mundaka, Spain".
og Silva & Ferreira (2014): "The social and economic Value of waves: An analysis of Costa de Caparica, Portugal",
Ocean and Coastal management 102, pp. 58-64.

⁴ Se "Turismens økonomiske betydning i Danmark 2015" udgivet af Visit Denmark.

Beskrivelse og analyse af aktiviteter

Brugernes primære aktiviteter spænder bredt og fordeler sig mellem windsurfing, kitesurfing, surfing, SUP, kajak, leg med børn, fotografi og hundeluftning. Alle respondenterne svarer dog, at de udfører en eller flere af ovennævnte aktiviteter.

Der eksisterer derfor ikke nødvendigvis en skarp afgrænsning mellem de forskellige grupperinger. At man er windsurfer udelukker ikke, at man også er kitesurfer. Fordelingen af aktiviteter mellem respondenterne fremgår af tabel 1.

Når aktiviteterne fordelt på områder betragtes, opnås resultaterne præsenteret i tabel 2. Data i tabellen er opgjort både nominelt og procentuelt. Den nederste tabel viser de procentuelle tal, mens den øverste tabel viser de nominelle.

Af tabel 2 fremgår det, at 38,36 % af brugernes aktive dage ved Cold Hawaii foregår ved Middles. Hvis antal dage ved Hamburg medregnes antal dage ved Hamburg, tegner Hanstholm sig for i alt 41,72 % procent af al rekreativ aktivitet relateret til windsurf, kitesurf, surf, SUP osv. Ved at se på de enkelte aktiviteter, så er Middles det mest foretrukne valg blandt windsurfere og kitesurfere, mens Klitmøller er størst hos surferne. Da denne stikprøve primært henvender sig til brugere af Middles, er dette resultat nok forventeligt.

Stikprøven er formentlig ikke repræsentativ for alle besøgende ved Cold Hawaii, hvormed det ikke er muligt at sige noget om den generelle fordeling. Det fremgår dog tydeligt af tabellen, at brugerne af Middles også besøger andre steder. Der eksisterer formentlig en synergi som gør, at områderne understøtter hinanden. Dette stemmer overens med beskrivelsen af stederne i appendix 1. Her fremgår det, at stederne fungerer under forskellige forhold og vindretninger. Aktiviteter ved Middles kan derfor ikke umiddelbart flyttes andre steder hen.

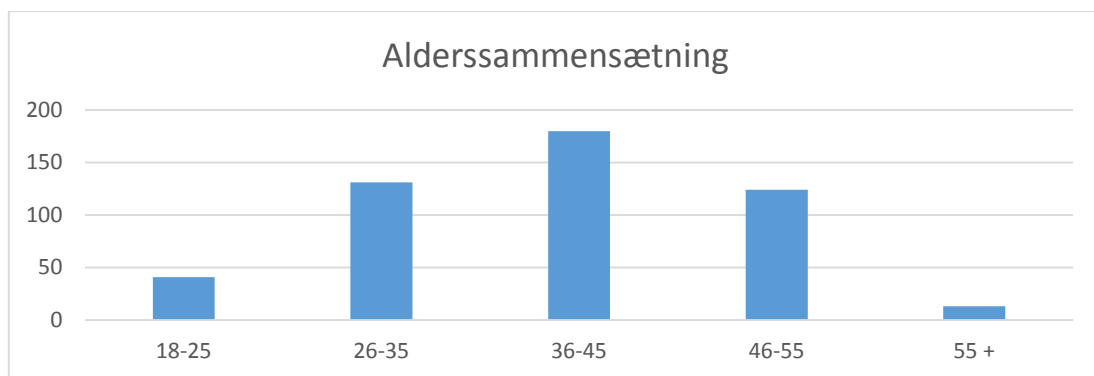
Tabel 2 viser aktiviteter fordelt på surfspots.

Activities	Agger	Vorupør	Middles	Klitmøller	Hamburg	Febersted	Vigsø	Bulbjerg	Hvide Sande (the seaside)	Hvide Sande (The Fjord side)	Total days spent
Kayaking	48	37	277	210	7	3	8	8	13	20	631
Kitesurfing	394	388	1271	772	203	18	124	11	459	327	3967
Stand Up Paddle, Race and Wave Surfing	30	89	248	231	26	0	7	3	80	57	771
Surf with my children	45	37	169	170	11	0	5	1	45	37	520
Surfing (paddleboard)	214	492	622	712	26	15	8	24	357	150	2620
Windsurfing	413	640	3701	1915	317	12	62	21	427	366	7874
Other	16	17	60	27	10	1	15	2	12	7	167
Total	1160	1700	6348	4037	600	49	229	70	1393	964	16550
Kayaking	0,29	0,22	1,67	1,27	0,04	0,02	0,05	0,05	0,08	0,12	3,81
Kitesurfing	2,38	2,34	7,68	4,66	1,23	0,11	0,75	0,07	2,77	1,98	23,97
Stand Up Paddle, Race and Wave Surfing	0,18	0,54	1,50	1,40	0,16	0,00	0,04	0,02	0,48	0,34	4,66
Surf with my children	0,27	0,22	1,02	1,03	0,07	0,00	0,03	0,01	0,27	0,22	3,14
Surfing (paddleboard)	1,29	2,97	3,76	4,30	0,16	0,09	0,05	0,15	2,16	0,91	15,83
Windsurfing	2,50	3,87	22,36	11,57	1,92	0,07	0,37	0,13	2,58	2,21	47,58
Other	0,10	0,10	0,36	0,16	0,06	0,01	0,09	0,01	0,07	0,04	1,01
Total	7,01	10,27	38,36	24,39	3,63	0,30	1,38	0,42	8,42	5,82	100,00

Beskrivelse og analyse af brugerne

I dette afsnit beskrives karakteristika blandt respondenterne i undersøgelsen. I stikprøven på 489 observationer er 426 (87 %) af de adspurgte mænd, mens 63 (13 %) af dem er kvinder. Deres alderssammensætning fremgår af tabel 3. Da respondenterne ikke har kunnet angive om de er under 18 år, må det forventes at kategorien 18-25 år indeholder nogle af disse.

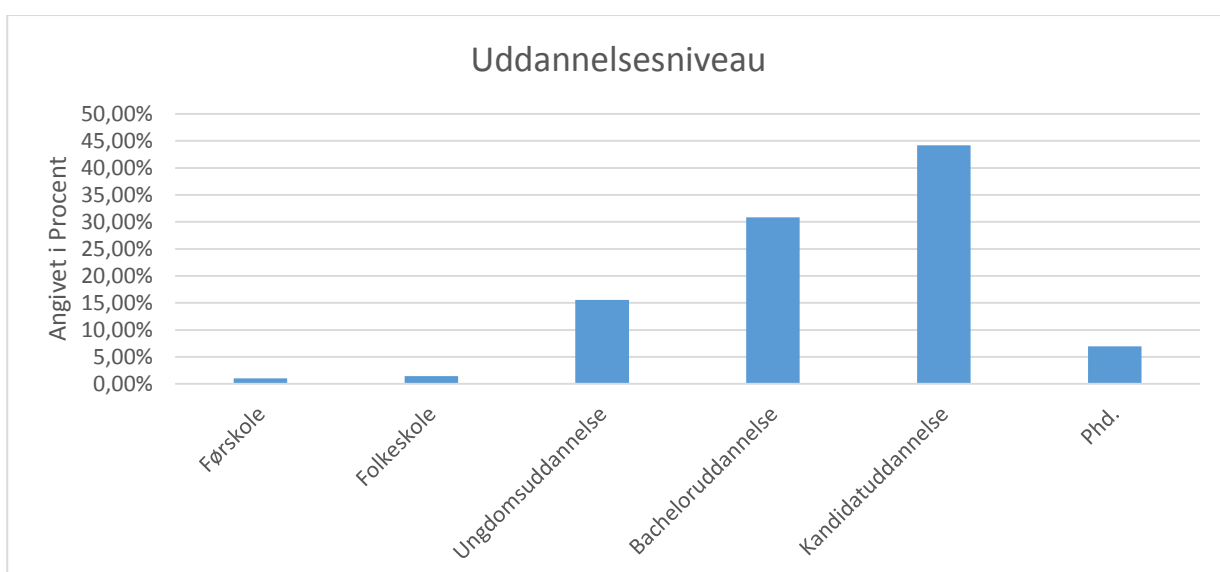
Tabel 3 viser respondenternes alderssammensætning.

I brugerundersøgelsen er respondenterne blevet spurgt, hvilken uddannelse de senest har afsluttet. Resultaterne fremgår af tabel 4.

Uddannelsesniveaut blandt de adspurgte er usædvanligt højt. Hele 51 % af brugerne svarer, at de har afsluttet en lang videregående uddannelse. Til sammenligning er det ifølge tal fra Danmarks statistik 10,4 % procent af den samlede befolkning i Danmark i aldersgruppen 30-69 år, som i 2016 havde færdiggjort en lang videregående uddannelse.

Tabel 4 viser brugernes uddannelsesniveau.

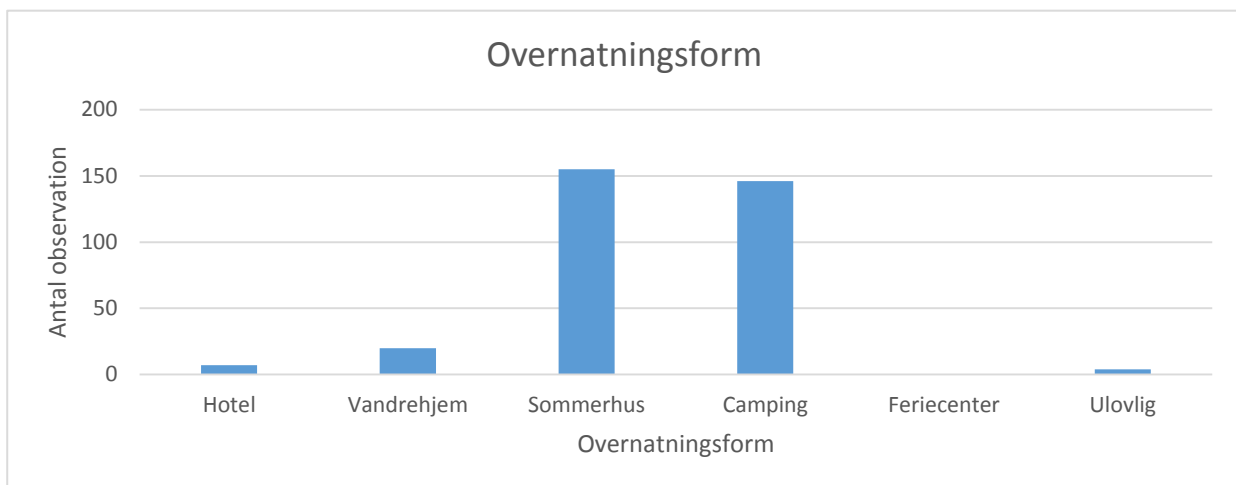

Uddannelsesniveaueet giver flere interessante indsigter. For det første er uddannelsesniveau ofte en god proxy for indkomst. Folk med højere uddannelser har i gennemsnit en højere indkomst. Det betyder at gruppen af windsurfere, kitesurfere etc. formentlig er købestærke og ikke særligt prisfølsomme. Dette modsvarer billedet af at surfere skulle være primitive hippier. Tværtimod er surferne ifølge undersøgelsen generelt højt uddannet og ressourcestærke.

En anden interessant betragtning er, at hele 43 % af respondenterne med lange videregående uddannelser svarer, at de inden for det seneste år, har overvejet at flytte til området. 75 % af disse svarere dog, at det kun er aktuelt, hvis de fortsat kan surfe, windsurfe eller kitesurfe ved Middles. I hele tal svarer det til at 70 personer lige nu overvejer at flytte til området pga. Middles. I tillæg vil nogle af disse formentlig have familiemedlemmer, som man også skal medregne.

Her er altså tale om en meget interessant målgruppe i forhold til bosætning. Flere undersøgelser viser at tiltrækning af højtuddannet arbejdskraft er en vigtig drivkraft i innovation og vækstskeelse⁵. En målrettet indsats og en kortlægning af denne gruppes præferencer vil potentielt kunne øge væksten samt bidrage til innovation og udvikling i området. Yderligere analyse af dette perspektiv er yderst interessant for Thisted Kommune. Særligt Hanstholm Havn og virksomheder i den maritime sektor vurderes at kunne få gavn af denne ressource. Dette i en tid hvor konkurrencen mellem havnene er hård, og behovet for innovation er stort⁶.

Betragtes respondenternes valg af overnatningsformer ses det fra tabel 5, at det overvejende er overnatningsformerne sommerhus og camping som vælges.

Tabel 5 viser overnatningsform blandt surfturister.

⁵ Se bl.a. Ewers, M (2007) Migrants, Markets and multinationals: Competition among world cities for the highly skilled, *GeoJournal*, 68(2-3), pp. 119-130.

⁶ Se rapporten "Nordjyllands havne – deres betydning og potentiale" skrevet af NIRAS for Region Nordjylland i 2012.

Beregning af den økonomiske værdi

I dette afsnit estimeres den økonomiske effekt af turisme, som kan relateres til Middles.

Den økonomiske værdi af Middles er en omstændelig størrelse, da den rekreative aktivitet, ikke er direkte omsættelig. Der findes ikke data på, hvor mange besøgende stedet har eller nogen transaktioner, som er direkte sporbare.

Det vurderes at den samlede økonomiske værdi af Middles bedst vil kunne estimeres ved, at betragte effekter fra turisme og nettilflytning. Ved at se på turisternes forbrug og tilflytternes økonomiske betydning for Kommunen i 2017, estimeres den samlede økonomiske værdi som Middles tilfører området. Da viden om årsagerne til tilflytning er begrænset, vælger denne analyse i første omgang kun at fokusere på de økonomiske effekter ved Middles som turismested. Det betyder, at beregningerne formentlig underestimerer den samlede økonomiske betydning af Middles, da de ikke inkluderer effekten af bosætning.

Turismens økonomiske betydning

Turismens økonomiske betydning beregnes udelukkende ved at betragte efterspørgselsiden. Respondenternes forbrug er estimeret ved at samkøre data fra brugerundersøgelsen med tal fra Visit Denmark. Ved at anvende denne metode benyttes valide og repræsentative takster for overnatning og forbrug, men samtidig tages højde for respondenternes karakteristika og variation i stikprøver.

Gruppen af respondenter som har bopæl i Thisted Kommune medtages ikke i denne del af analysen. Denne analyse følger den internationale definition af turisme, og betragter turister som en delmængde af rejsende, for hvem rejsen foregår uden for personens sædvanlige miljø, i mindre end et år og med andet formål end at være ansat på den besøgte lokalitet⁷.

Analysen har her rensset for outliers. Personer som har angivet urealistiske høje antal surfdage er ikke medtaget i analysen. Hermed baserer den økonomiske beregning på 408 observationer.

Respondenterne er opdelt i henholdsvis overnattende og ikke-overnattende. Dette gøres for at estimere det forbrug der relaterer sig direkte til overnatning, men også fordi det formodes, at døgnforbruget varierer alt efter typen af turist⁸. Derudover er respondenterne kategoriseret på baggrund af nationalitet og overnatningsform.

Længden af respondenternes samlede ophold kendes ikke, men informationer om, hvor mange dage, de har besøgt de respektive lokationer i området er besvaret. For at kunne henføre forbruget direkte til aktiviteter ved Middles, vælges at beregne turisternes døgnforbrug. Dette tal er efterfølgende aggregeret op, så det passer med antal dage de har været ved Middles. Hvis en respondent svarer, at hun fx har kitesurfet 20 dage i klitmøller og 10 dage i Middles, medregnes altså kun de 10 dage, som kan henføres til Middles. Analysen betragter altså kun forbrug per person per surfdag ved Middles, vægtet ud fra om de overnatter eller ej.

⁷ Se "Turismens økonomiske betydning i Danmark 2015" udgivet af Visit Denmark

⁸ På baggrund af resultater fra "Turismens økonomiske betydning i Danmark 2015" udgivet af Visit Denmark

Den samlede model for turismeforbruget kommer til at se således ud:

$$\text{Samlet Forbrug}_i = x_i * (\omega_i(\text{Forbrug ved overnatning}_i) + (1 - \omega_i)(\text{Forbrug uden overnatning}_i))$$

x_i angiver antal surfdage respondenterne har haft ved Hanstholm. Dvs. at besøg ved Fiskemøllen, Middel og Hamburg tæller med. Det vælges at medtage alle stederne, da de overlapper og derfor antages at være svære at skelne for respondenterne. Superscript i henviser til, at forbruget er udregnet individuelt for alle respondenterne.

ω_i angiver andelen af dage, hvor respondenterne har overnattet i forbindelse med deres besøg, og omvendt angiver $(1 - \omega_i)$ andelen af dage hvor respondenterne ikke har overnattet. Da flere af respondenterne svarer, at de både har ture med og uden overnatning, vælges at lave denne sondring. I

brugerundersøgelsen er respondenterne blevet spurgt om de overnatter ifm. deres besøg ved Middel. Her har de svaret "Always", "Mostly" eller "Never" og vægtes konservativt med henholdsvis en faktor (ω_i) på 1, 0,5 og 0.

Forbruget ved overnatning og uden overnatning er udregnet således:

$$\text{Forbrug ved overnatning}_i = F_i(\text{udgifter til overnatning} + \text{døgnforbrug})$$

$$\text{Forbrug uden overnatning}_i = F_i(\text{døgnforbrug})$$

Ved spørgsmålet om respondenterne medbringer familien på deres ture, svarer de ud fra kategorierne "Always", "Mostly", "Once a while" og "Never". Denne effekt forsøges at fange ved faktoren F_i . Det vælges at vægte denne faktor med henholdsvis 2, 1,5, 1,1 og 1. Dette er et konservativt skøn, men vurderes at estimeret af det faktiske forbrug bliver mere robust. Hvis en respondent svarer at han/hun altid medbringer familien, vælges for eksempel at gange forbruget med en faktor 2, således at det samlede forbrug nu repræsenteres ved to voksne personer. Det vælges at medtage denne multiplikationsfaktor, fordi det faktiske forbrug dækker over flere personer end der umiddelbart er angivet. Særligt for gruppen af respondenter der lejer sommerhus undlades multiplikationsfaktoren. Udgiften til denne overnatningsform afhænger nemlig ikke af antal personer. Anvendelse af denne multiplikationsfaktor kan kun finde sted, fordi det antages at respondenternes familiemedlemmer ikke også indgår i brugerundersøgelsen. Hvilket ikke kan vides med sikkerhed.

Udover overnatningsform tages også højde for variationer i forbruget, som skyldes respondenternes nationalitet. Taksterne for døgnforbrug på baggrund af overnatningsform og nationalitet er hentet fra Visit Denmark⁹ og fremgår af appendix. Forbrug for endagsturister er beregnet på baggrund af selvrapporeret data i brugerundersøgelsen, og er estimeret til et gennemsnit på 312,95 kr. Specifikke priser for overnatning er estimeret på baggrund af priser, der er observeret lokalt. Dette gælder for henholdsvis Hotel, Sommerhus, Vandrehjem og Camping. Disse tal fremgår ligeledes af appendix 2.

Da sommerhus udgør den klart største overnatningsform, knyttes en bemærkning til udregningen af taksten. Den fastsatte takst for leje af sommerhus kan nemlig diskuteres. Her vælges at betragte prisen på et gennemsnitligt sommerhus, der lejes for en uge i Klitmøller. I beregninger indgår prisen for leje pr. dag. Da forbrug beregnes for overnatning per person, ses i princippet bort fra den mulighed, at respondenterne rejser som gruppe, og derved overnatter sammen. Derved kan man argumentere for, at der overestimeres den faktiske effekt. Omvendt så medregnes kun det forbrug, som kan henføres til de specifikke dage, hvor

⁹ "Turismens økonomiske betydning i Danmark 2015" udgivet af Visit Denmark

respondenterne er aktive ved Middles. Da man typisk lejer et sommerhus for en uge af gangen, kan man derfor omvendt argumentere for, at der reelt underestimeres det faktiske forbrug. En person som lejer et sommerhus i 7 dage, men reelt kun er aktiv på vandet i 4 dage, medregnes forbrugsmæssigt kun, som om han/hun var i området i 4 dage.

Den direkte økonomiske værdi af Middles beregnes nu som summen af alle respondenternes individuelle forbrug relateret til surfaktiviteter ved Middles mellem 30. september 2016 til 30. september 2017. De samlede økonomiske effekter fremgår af tabel 6.

Tabel 6 viser de direkte økonomiske effekter.

	Direkte effekt	Turisme multiplikator	Direkte og indirekte effekter
Totale økonomiske effekt af turisme:	5.307.205,83 DKK	1,13	5.997.142,59DKK

Da de beregnede værdier i analysens model kun er direkte, ganges beløbet med en turismemultiplikator på 1,13. Dette gøres for at medregne de afledte effekter. Når en krone til turisme forplanter sig i økonomien vil den øge effekten gennem turismeerhverv, beskæftigelse og forbrug. Disse afledte effekter fanges af turismemultiplikatoren, som er beregnet af Visit Denmark¹⁰. Den samlede årlige effekt af turisme relateret til Middles estimeres til at være 5,997 millioner DKK.

Værdiansættelse af Middles

Udover at betragte den årlige totale økonomiske effekt af Middles, vælges også at se på værdien af de fremtidige forventede indtægter. Ved at betragte turismeeffekten som et årligt cashflow relateret til rekreative aktiviteter ved Middles, kan de fremtidige indtægter tilbagediskonteres med en markedsrente og derved værdiansætte Middles. Denne beregning er yderst usikker, og indebærer nogle meget strenge antagelser.

For det første har antages, at besøgstallene er konstante over tid. Da de historiske besøgstal ikke kendes, er det heller ikke muligt at forecaste i hverken positiv eller negativ retning. Derfor må bedste bud på besøgstal i 2018 være lig besøgstallene i 2017. Da Middles ikke kræver nogle umiddelbare investeringer, vælges at diskontere med en markedsrente på 2,5 % og betragte værdien fra år 2017 og frem til 2050. Da renten pt. er meget lav kan der argumenteres for at dette er højt sat. Den anvendte rente svarer dog til den kapitalomkostning, som anvendes til at beregne forrentningen af havneudvidelsen ved Hanstholm Havn. 2050 angiver ligeledes det år, hvor investeringen i havneudvidelsen forventes at være i break-even¹¹.

Ud fra disse antagelser beregnes den samlede værdi af Middles at være:

$$\text{Samlet værdi}_{\text{Middles}} = T\text{Ø}E_{2017} + \frac{T\text{Ø}E_{2018}}{(1 + 0,025)^1} + \dots + \frac{T\text{Ø}E_{2050}}{(1 + 0,025)^{33}} = 133.687.588,58 \text{ kr}$$

TØE står for total økonomisk effekt af turisme. Dvs. de 5,997 millioner kroner fra tabel 6. Årstallet indikerer det år, hvor effekten tilfalder. 133,7 millioner kroner angiver den samlede økonomiske værdi, som

¹⁰ Fremgår af udgivelsen "En introduktion til multiplikatorer inden for turisme og dansk praksis på området. Udgivet af Visit Denmark.

¹¹ Dette fremgår af referat fra Thisted kommunalbestyrelse d. 1/11 2016 under pkt. 199.

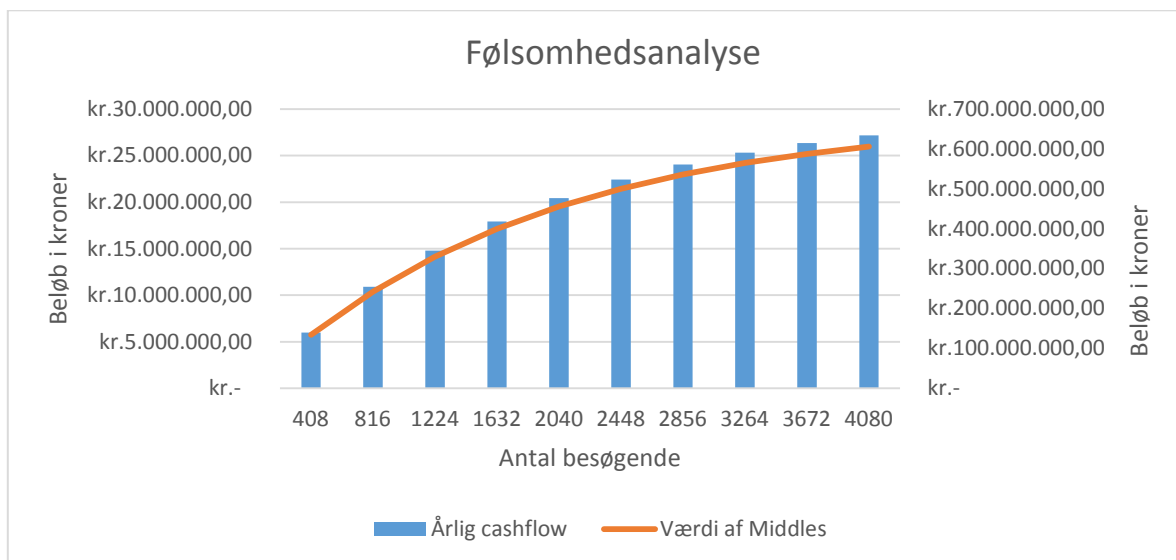
forventes at tilfalde området fra nu og til 2050, hvis aktiviteterne ved Middles holdes konstante ift. 2017 niveau.

Følsomhedsanalyse

Den beregnede økonomiske effekt af turisme i ovenstående model samt den estimerede økonomiske værdi, kan umiddelbart kun bruges til at sige noget om værdien for de adspurgte i stikprøven. De faktiske antal besøgende ved Middles kendes ikke og det er heller ikke muligt at sige noget om, hvorvidt gruppen er repræsentativ eller ej. Den beregnede totale økonomiske effekt kan umiddelbart derfor ikke aggregeres op, og må opfattes som et absolut minimums beløb. Det faktiske beløb er sandsynligvis langt højere. Det vælges at opstille en række scenarier for at synliggøre, hvor stor den samlede økonomiske effekt kan tænkes at være. En mere præcis analyse af dette vil kræve, at man indsamler data for samlet antal besøgende ved Middles. Dette kan fx gøres ved at opstille en tæller ved indfaldsvejene eller analysere videoovervågning i området.

Da denne undersøgelse er distribueret gennem SAVE MIDDLES' Facebook side vurderes det, at stikprøven har en overrepræsentation af respondenter med høj besøgsfrekvens. De personer som bliver mest påvirket af en forringelse af området, vil formentlig være de personer, som bruger stedet mest. For at korrigere for denne overrepræsentation opstilles en scenarieanalyse, hvor det antages, at de personer som ikke er repræsenteret i denne stikprøve formentlig har en lavere besøgsfrekvens. For hver gang populationen fordobles i forhold til stikprøven, så nedsættes besøgsfrekvensen med 20 %. Dette forøger det samlede antal besøgende, men giver en lavere besøgsrate pr. besøgende.

Betragtes den gennemsnitlige respondent i analysen, så er forbrug per surfdag 988,81 DKK, og antal aktive dage ved Middles 13 dage. Hvis disse tal anvendes og korrektionerne medtages, så opnås resultatet præsenteret i figur 2 og tabel 7.

Figur 2 viser en følsomhedsanalyse hvor x-aksen indikerer antal besøgende, mens y-akserne viser beløbende i kr.

Søjlerne i ovenstående diagram viser den årlige totale økonomiske effekt ved turisme samt den totale økonomiske værdi af Middles, når de fremtidige forventede indtægter fra år 2017 og frem til år 2050. Alle værdierne skal betragtes i 2017 priser medtages. Tallene fremgår endvidere af nedenstående tabel.

Tabel 7 viser resultater fra en Følsomhedsanalyse.

Antal besøgende	Årlig økonomisk effekt	Værdi af Middles
408	kr. 5.997.142,59	kr. 133.687.588,58
816	kr. 10.891.524,82	kr. 242.792.574,56
1224	kr. 14.807.030,61	kr. 330.076.563,34
1632	kr. 17.939.435,24	kr. 399.903.754,36
2040	kr. 20.445.358,94	kr. 455.765.507,18
2448	kr. 22.450.097,90	kr. 500.454.909,43
2856	kr. 24.053.889,07	kr. 536.206.431,24
3264	kr. 25.336.922,01	kr. 564.807.648,68
3672	kr. 26.363.348,36	kr. 587.688.622,64
4080	kr. 27.184.489,44	kr. 605.993.401,80

Den årlige økonomiske effekt af Middles, som rekreativ destination estimeres at være mellem 5,9 mio. kr. og 27,2 mio. kr., hvilket giver en samlet værdi af Middles på mellem 133 mio. kr. og 605 mio. kr. Disse tal dækker alene effekterne ved turisme, og medtager ikke effekterne af bosætning eller herboende aktivitet. Det faktiske tal må derfor vurderes at være højere, end det estimerede.

Perspektivering og konklusion

Denne analyse har vist at Middles tilfører Thisted Kommune en væsentlig økonomisk gevinst i form af direkte og indirekte turismeeffekter. Hvis Middles ikke længere kan benyttes til rekreative formål vil det medføre et tab i turismeindtægter på mellem 127,7 millioner kroner og 578,8 millioner kroner¹². Derudover vil det formentlig medføre et tab i form af potentielle tilflyttere og derved tabt human kapital.

Af alle områder i Cold Hawaii vurderes Middles, at være det vigtigste og mest unikke. På baggrund af tal fra brugerundersøgelsen samt interviews, kan konkluderes at Middles også udgør et markant økonomisk element i det kommunale regnskab. En forringelse af Middles som rekreativt sted, vil potentielt medføre et stort tab for området og for brandet Cold Hawaii. Det er tvivlsomt om brandet Cold Hawaii vil kunne bære, at tabe sit mest kendte og mest besøgte område. Uden Middles vil Cold Hawaii ikke troværdigt kunne brande sig som Nordeuropas bedste surfsted.

Hvis der alene opstår usikkerhed omkring forholdene ved Middles vurderes, at det kan være nok til at påvirke besøgsfrekvensen negativt. Mange af de udenlandske besøgende kommer langvejs fra og har væsentlige udgifter forbundet med transport. Det er usikkert om især tyske surfturister vil besøge Cold Hawaii i samme grad, som de har gjort hidtil, hvis ikke der er sikkerhed omkring forholdene. Thisted Kommune kan formentlig rette op på denne usikkerhed, ved at sende et troværdigt signal til omverdenen om, at brugerne af Middles er velkomne, og at man ønsker at bevare og sikre kvaliteten af stedet.

Hvis ikke man i den kommunale planlægning tager højde for, at de rekreative aktiviteter ved Middles tilfører området betydelig økonomisk værdi, så overser man potentielt en meget stor alternativ omkostning. Når Kommunen planlægger at opstille vindmøller på området og udvide havnen, så bør den tage højde for denne omkostning i beregning af rentabiliteten. Hvis ikke dette gøres, vil projekterne reelt kunne bidrage til en negativ værdiskabelse i området. Dette vil betyde tab af arbejdspladser og færre indtægter fra turisme. Analysen viser, at der er grund til at medtage denne omkostning i de økonomiske beregninger af både havnens og vindmøllernes rentabilitet.

Når potentialet i Middles betragtes, så har stedet uden tvivl store kvaliteter. Udnyttes dette på rette vis, vil der være gode muligheder for at skabe vækst gennem surfturisme. Det vil kræve at man laver en grundig undersøgelse af markedet, og vurderer de strategiske muligheder derefter. Et vigtigt element vil være at få undersøgt, hvor ofte forholdene ved Middles er gode sammenlignet med andre steder. Dette kunne f.eks. gøres ved at analysere vind- og bølgestatistikker. En videre undersøgelse af dette samt en klar kommunal strategi for området vil formentlig kunne medføre en endnu højere realiseret økonomisk værdi, end det estimerede i denne rapport. Fokus på infrastruktur, bedre adgangsforhold, mulighed for at drive erhverv relateret til surf, afholdelse af events og investering i kunstige rev vil blot være nogle af de tiltag, man kunne se nærmere på. Dette forudsætter alt andet lige, at den nuværende kvalitet af stedet bevares.

Når man betragter brugerne er det iøjnefaldende, at en høj andel af respondenterne svarer, at de inden for det seneste år har overvejet at flytte til Thisted Kommune. Da brugerne af Middles samtidig er meget højt uddannet, ligger der her en latent økonomisk gevinst, som Kommunen ikke får udnyttet tilstrækkeligt. Der er grund til at analysere dette fænomen nærmere, og hvis Kommunen gør en indsats for at forstå surferne bedre, så har denne rapport vist, at der kan være store økonomiske gevinster at hente.

¹² Den økonomiske værdi for 2017 er fratrukket disse tal, da værdien for 2017 allerede er tilfaldet området.

Appendix 1

Når et område benyttes til windsurf, kitesurf, surf eller SUP omtales det som et spot. Dette afsnit beskriver de mest besøgte spots ved Cold Hawaii, deres kvaliteter og deres anvendelse. Informationerne er indhentet på baggrund af interviews med den lokale windsurfer Lars Petersen.

Figur 3 viser den geografiske fordeling af de surfspots ved Cold Hawaii denne analyse har undersøgt.

Agger:

Dette sted henvender sig til alle grupper af udøvere. Både windsurfere, kitesurfere og surfere ynder at komme her. Dog må stedet siges at være for de få, da forholdene kræver et meget højt niveau af kunnen. En vurdering vil være at kun top 5 % af alle udøverne vil kunne begå sig her. Udover at være farligt, er der også meget dårlige adgangsforhold. Nærmeste parkering er langt væk surfspottet, hvilket indebærer en lang gåtur. Det særlige ved Agger som surfspot er at bølgerne er meget tunge og af høj kvalitet. Med høj kvalitet tænkes der her på bølgens form, renhed, afslutning og forløb. Når stedet fungerer, er det af meget høj klasse. Det sker desværre kun meget få gange om året. Stedet blev første gang opdaget i 1994 af windsurfere og er siden blevet flittigt besøgt af alle udøvere.

Det er Danmarks tungeste bølge, og det er det der gør den helt speciel. På meget særlige dage kan Middelbølgen blive ligeså eksplosiv, men desværre ikke nær så tilgængelig. De bryder ikke på samme stejle og rene måde som i Agger. Agger har international kvalitet når det virker, men frekvensen er ikke nær så høj.

Vindretningen skal være i 140-200 grader og gerne have en styrke på mellem 10 og 15 m/s.

Vorupør:

Stedet henvender sig til alle udøvere, men er fortrinsvis besøgt af surfere. Windsurfere og kitesurfere benytter kun stedet, når der er meget store bølger, da de skal have en vis størrelse for at bryde et stykke ud for kysten.

De gode surfforhold skyldes tildels at molen skygger for vinden, og dels at kysten slår et lille hak ind i bugten. Det er en sjælden udformning på kystlinjen og ses ikke andre steder end i Vorupør og Klitmøller.

Udover Cold Hawaii ses dette også ved Blåvand, men her er strømninger og natur dog med til at bremse for store bølger.

Der er mange gode surfdage i Vorupør, fordi kysten er særlig modtagelig for vejrsystemer fra sydvest. Windsurfere og kitesurfere kommer her dog ikke særlig ofte.

For vindsport aktiviteter skal vindretningen være 220-240 grader og understøttes af store bølger.

Klitmøller. Bunkers:

Stedet benyttes fortrinsvis til SUP og surf. Sammen med spottet Fakir er det formentlig et af de allerbedste SUP og surfsteder i Cold Hawaii. Vinden skal gerne være østlig og suppleres med dønninger fra vestlig/nordlig retning.

Det er knap så besøgt af windsurfere og kitesurfere. Vindretningen for dem skal gerne være 200-235 grader, og der skal være store dønninger i Skagerrak. Noget som sker sjældent. Et bud er at stedet byder på 10 gode windsurf- og kitesurfdage om året.

Klitmøller. Revet:

Dette sted er lige attraktivt for alle udøvere. Både windsurf, kitesurf, surf og SUP kan udøves her. Stedet har altid været meget besøgt. I starten var det primært windsurfere som benyttede stedet, men efter introduktionen af kitesurf, og stigende interesse for surf er det blevet mere alsidigt.

For windsurfere og kitesurfere fungerer stedet godt i vindretninger mellem 210-240 grader. Drejer vinden i mere vestlig retning, vil man foretrække at windsurfe længere nede i bugten.

Revet har forandret sig meget gennem årene. Der er indenfor de seneste år kommet en stor sandaflejring, som gør, at der ikke længere er så meget frit vand, mellem revet og kysten. For de garvede brugere opfattes dette som en lille forringelse af stedet.

Kysten ved Klitmøller er unikt udformet og det store knæk på kysten gør det fabelagtigt til udøvelse af vand- og vindsport. Revet består af kalk, hvilket giver den en fast beskaffenhed. Dette er en sjældenhed. Stedet er utrolig alsidigt og fungerer i mange vindretninger.

Hanstholm. Fakir:

Dette spot benyttes af særligt windsurfere, surfere og SUP'er. Grundet knækket på kysten er lige netop dette sted meget modtageligt over for bølgerne fra Nordsøen. Når bølgerne de andre steder er en meter, så er de ved Fakir ofte 1,5 meter.

Stedet er dog for de få. Adgangsforholdene er dårlige, og havnen i kombination med skrænten ødelægger vindforholdene. For en ekspert giver det mulighed for at sejle væsentligt større bølger, og det er et fantastisk supplement til de øvrige spots.

For vindsport skal vindretningen gerne være 230-250 grader før at det fungerer.

Stedet er også meget populært til surf og SUP, fordi kysten tager meget let imod bølgerne.

Hanstholm. Fiskemel:

Dette er et meget besøgt sted. Det er fantastisk fordi alle niveauer kan være med. Det er småt på indersiden, hvorefter der er et langt mellemstykke hvor bølgerne tiltager i størrelse og intensitet, og til sidst en yderside hvor det kan blive meget stort. Det er begyndervenligt til både surf og windsurf i bølger. Mange

udøvere vil betragte det som et slaraffenland for windsurf og kitesurf, men det er også en stor surf og SUP-destination. Der er intet i Cold Hawaii som minder om dette sted. Der er fladt mellem bølgerne som er rene og gode i vindretningerne 245-330. Eneste ulempe ved stedet er at indersiden har utroligt dårlige vindforhold. Mange har svært ved at få fart i deres udstyr, og det kan ofte ikke sejles ordentligt. Et bud er at skrænten, bygningerne og vindmøllerne kan forårsage denne turbulens.

Hanstholm. Middles:

Middles er et fabelagtigt spot som kombinerer kvaliteterne fra surfspottet Fiskemelen med nem adgang til vandet. Kalkstene gør det dog en anelse svært at gå igennem vandet, når man skal ud. Bølgen er tung og kontant. Den bryder helt perfekt. Den er kraftfuld, stor, stejl, afvikler godt og kører langs kysten på en sublim måde.

Der eksisterer her en symbiose mellem bølge og vind som er helt speciel. Stedet henvender sig til både windsurfere, kitesurfere, surfere, SUP og kajaksurf.

Når vinden er i vest er der ikke andre steder i Cold Hawaii, hvor bølgerne kommer ind på en så perfekt måde som her. Efter PWA World Cuppen i 2010 udtalte to tidligere verdensmestre under en træningstur, at dette var det bedste sted de nogensinde havde windsurfet på den nordlige halvkugle. Det var i øvrigt samme år hvor Klitmøller slog benene væk under de bedste windsurfere i verden, da den leverede noget af det bedste det kan. Stedet er meget populært fordi det udover at besidde meget høj kvalitet også er meget vindsikkert. Det gør det interessant for særligt turister, da de ofte søger at ramme de bedste forhold i en meget begrænset periode.

Hanstholm. Hamburg:

Her er først og fremmest noget af Danmarks smukkeste natur. Det er et rigtig godt bølgespot, som dog ikke helt opnår de samme kvaliteter som Middles. Formen i Middles er renere, mere formet og ren. Hamburg er godt, men ikke så perfekt som Middles. Bevægelserne i havet skaber flere krusninger på bølgerne. De bliver ofte mere rodede og mindre godt formede. Mange vælger at tage til Hamburg for at få mere plads på de meget besøgte dage, men man giver ofte køb på kvaliteten.

Stedet henvender sig til alle udøvere, og fungerer i de samme vindretninger som Middles og Fiskemelen.

Appendix 2

Turisternes døgnforbrug (kr, afrundet). Tallene er gengivet fra Visit Denmark.

Overnatningsform	Danmark	Norge	Tyskland	Udlandet i alt
Hotel ferie	1300	2000	1550	1800
Feriecentre	700	926	550	800
Camping	350	715	350	450
Vandrehjem	1000	787	950	1050
Lejet feriehus	500	728	400	450

Denne analyse vælger at sidestille Bed & Breakfast med vandrehjem.

Priser for overnatning (kr. ikke afrundet).

Overnatningsform	Dagspris
Hotel*	795
Feriecentre**	-
Camping***	136
Vandrehjem****	400
Leje hus*****	1079,83

*pris for overnatning for en person på Hotel Hanstholm.

**Feriecentre indgår ikke som overnatningsform blandt de adspurgte.

*** Gennemsnitlig pris for overnatning pr. person inklusiv plads. Priser indhentet på Nystrup Camping, Hanstholm Camping og Thisted camping.

**** Gennemsnitlig pris på overnatning for en person på Danhostel i Thisted.

*****Prisen på et lejet sommerhus er beregnet ud fra den gennemsnitlige leje af et sommerhus i Klitmøller